

РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ І ТУРИЗМ

УДК 502.51 332.122

DOI: <https://doi.org/10.25128/2519-4577.21.2.17>

Петро ЦАРИК, Любомир ЦАРИК

РЕГІОНАЛЬНИЙ ЛАНДШАФТНИЙ ПАРК «ДНІСТЕР» У ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ РЕКРЕАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ ПОДІЛЛЯ

У публікації розглянуто особливості природи регіонального ландшафтного парку «Дністер», ландшафти якого зазнали певного впливу зі сторони господарської діяльності. За апробованою методикою оцінено його рекреаційний потенціал, транспортну доступність. Встановлено роль парку у можливому наданні рекреаційних послуг для 90 тис. осіб місцевого населення і майже 560 тис. осіб загалом. Визнано важливу суспільно-економічну роль в регіональній рекреаційній системі Вінницької області, а також ключову роль у природоохоронній і екологічній мережах. Відмічено, що РЛП є сполучним контактним елементом з екомережею Республіки Молдова.

Ключові слова: Регіональний ландшафтний парк, Дністер, територіальна рекреаційна система Поділля.

Постановка науково-практичної проблеми. Актуальність та новизна дослідження.

Не випадково формування мережі РЛП в Україні відбувалося швидкими темпами. На 1.01.2002 року в Україні було створено 37 РЛП, станом на 1.01.2012 їх число подвоїлося, а станом на 2021 рік їх чисельність сягнула за 85 одиниць [8]. В межах Поділля мережа РЛП є доволі обмеженою. Три РЛП зосереджені у Тернопільській області, один заповідний РЛП представляє поліські ландшафти Хмельниччини і чотири РЛП у Вінницькій області. У запропонованій публікації основна увага приділена не стільки загальній характеристиці компонентів природи парку, скільки оцінюванню рекреаційного потенціалу, доступності відвідувачів і ролі РЛП у регіональній рекреаційній системі і екологічній мережі. Серед аспектів наукової новизни варто відзначити суспільно-економічну і природоохоронну роль і значимість РЛП «Дністер» у регіональних системах Поділля.

Аналіз останніх публікацій за темою дослідження. Підходи щодо створення раціональної системи регіональних ландшафтних парків Поділля висвітлені О.В. Мудраком (2007), Л.П. Цариком [6]. Обґрунтована мережа перспективних ландшафтних парків Тернопільської області подана у монографічному дослідженні Л.П. Царика [7], П.Л. Цариком (2009) подана комплексна еколого-географічна характеристика перспективних РЛП: "Княжий ліс" [8], "Середньосеретський", «Зарваницький». Гінзулою М.Я. проведені розрахунки антропогенного навантаження в межах окремих перспективних РЛП Тернопільщини (2008), аналіз компонентів природи РЛП "Мурафа" подано у працях Ю.В. Яцентюка, Є.І. Ворони (2008), питання розробки еколого-освітніх стежок, туристичних маршрутів мережі регіональних ландшафтних парків Тернопільської облас-

ті висвітлено у працях С.Р. Новицької (2009, 2010). Вінницькі науковці описали природу, рекреаційні ресурси РЛП «Середнє Побужжя» [1]. Перспективи збереження флористичного різноманіття Східноподільських Товтр викладені у публікації О.І. Шиндера [11], ландшафтні комплекси РЛП «Мурафа» висвітлені у публікації Ю. В. Яцентюка., В. П. Воронки., С.В.Гришко у 2021 році [12], перспектива створення РЛП «Бережанське Опілля» обґрунтовано у публікації Л.П. Царика, П.Л. Царика [9]. Підходи до формування функціонально-планувальної мережі елементів регіональної туристсько-рекреаційної системи Вінницької області обґрунтовано П.Л. Цариком [10] Концептуальні положення формування мереж регіональних ландшафтних парків викладені у публікаціях С.І. Кукурудзи [4], О.В. Мудрака, Л.П. Царика [7] і П.Л. Царика [10] та інших.

Викладення основного матеріалу. РЛП «Дністер» створений у 2009 році і приурочений до долини Дністра та його допливів південно-західної частини Вінницької області (рис.1). Його площа становить 6700 га. Має природоохоронний і рекреаційний статус поліфункціональної території. До складу парку входять водно-болотні угіддя, річкові схили, лісові та степові угіддя в долинах малих річок. Річка Дністер - один з основних субмередіальних екологічних коридорів для міграції біорізноманіття. Долиною річки Дністер парк межує з водно-болотними угіддями міжнародного значення «Унгузь-Голошниця» (Республіка Молдова), які входять до водно-болотних угідь міжнародного значення «Лядова-Мурафа» та Смагдавської мережі Європи.

Долини численних водотоків басейну Дністра врізаються в поверхню на глибину 100-120 м. Природна рослинність зберіглася переважно на схилітих і горбистих місцевостях території парку.

У геологічному відношенні територія парку розташована на південно-західній периферії Українського кристалічного щита. Найбільшу геологічну цінність мають відслонення порід вендського віку. Перекриваються вендські утворення крейдовими, неогеновими і четвертинними відкладами. Із крейдових відкладів на поверхню виходять лише відклади сеноманського ярусу. Найбільше наукове й пізнавальне значення мають відслонення в околицях сіл Григорівка, Бронниця, Слобода-Яришівська, та у верхів'ї Борщового яру, на північно-

східній околиці Могилева-Подільського [2].

Територія РЛП «Дністер» входить до геоморфологічного району Могилів-Подільського Придністер'я, підрайону Дністровських каньйонних терас. Долини допливів Дністра у середній течії стають каньйоноподібними, заплави звужуються, швидкість течії зростає.. Схили долин стають крутими, інколи урвистими. Перепад висот між верхніми частинами схилів і днищами балок складає від 50 до 75 м. Протяжність яружно-балкової розгалуженої мережі коливається від 0,5 до 1,5 км [2].

Рис. 1. Мальовничі ландшафти РЛП «Дністер»

Наявність кар'єрів різного віку в межах парку сприяла появі техногенних форм неорельєфу, які в умовах високої розораності вододільних місцевостей слугують місцем схову для багатьох тварин, у тому числі птахів..

Основним типом ґрунтів є сірі лісостепові опідзолені, ясно-сірі, сірі, темно-сірі. В заплавах річок та в днищах балок поширені лучні і лучно-болотні, а на схилах чорноземно-лучні ґрунти.

Територія парку знаходиться в межах теплого, помірно вологого агрокліматичного району. Середня температура липня — +21°C, січня — -5°C. Період з середніми добовими температурами понад 10°C становить 167 днів. Сума активних температур сягає 2700-2800°C. Середня річна кількість опадів - в межах 510 мм, найбільше яких випадає у літні місяці [2].

Щодо флори і фауни парку, то вони є типовими представниками лісостепової зони. Флора парку нараховує понад 300 видів вищих судинних рослин. У її складі є представники бореальної, неморальної, понтичної та середземноморської флор. Бореальні види представлені: сосною звичайною, ялиною європейською, веснівкою дволистою, жимолостю пухнастою, квасеницею пухнастою, купиною запашною. Неморальні види репрезентують : бруслина бородавчата і європейська, груша звичайна, дуб звичайний і скельний, клен польовий, липа дрібнолиста, ліщина звичайна, яблуня лісова, явір, ясен звичайний, купина широколиста, ,

копитняк європейський, медунка темна, осока волосиста скополія карніолійська, тонконіг дібровний, [2].

Зустрічаються рідкісні для Поділля лісові угруповання реліктових дубів скельного і пухнастого, скополії карніолійської тощо. В підліску - ліщина і дерен справжній. В широколистяних лісах зростають такі лікарські рослини: валер'яна лікарська, звіробій звичайний, барвінок малий, проліски дволисті тощо. Поширеними є наскельно-степові види.

На схилах та днищах балок поширена різнотравно-бобово-злакова рослинність:.

Вздовж невеликих водотоків і струмків формуються угруповання заплавної лісової з верби білої, де в чагарниковому ярусі поширені види: аморфи кушової, бузини чорної, дерена справжнього та інших..

На території парку зростають види, занесені до Червоної книги України: астрагал французький, відкашник татарниколистий, гніздівка звичайна, горицвіт весняний, золотобородник цикадовий, зіновать біла, зіновать Блоцького, клокичка периста, коручка пурпурова, любка дволиста, підсніжник білосніжний. [2].

Значно поширені ендемічні та реліктові види Подільського Подністер'я.

У парку виявлені типи оселищ Резолюції № 4 Бернської конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони.

В репродуктивний період у парку налі-

чується 106 видів птахів, під час сезонних міграцій — 146 видів. Найчисельніші з них крижень, гоголь, лебідь-шипун, чорна чубата та ін. У Парку мешкають понад 40 видів ссавців, 10 видів земноводних і 6 видів плазунів, понад 30 видів риб, значна кількість комах [2].

У межах Парку трапляються види тварин, занесені до Резолюції 6 Бернської конвенції.

У склад території РЛП «Дністер» входять такі об'єкти природно-заповідного фонду Поділля:

Заказник місцевого значення «Бронницька гора» (ботанічний).

Заказник місцевого значення «Григорівська гора» (ботанічний).

Заказник місцевого значення «Криштофорівська гора» (ботанічний).

Заказник загальнодержавного значення «Бронницький» (ботанічний).

Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Бронницький парк».

Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «ЦПКіВ м. Могилів-Подільського».

Ботанічний заказник загальнодержавного значення «Білянський ліс».

Комплексна пам'ятка природи загальнодержавного значення «Урочище Стінка».

В межах парку зосереджені унікальні історико-культурні пам'ятки. У с. Буша є історико-культурний заповідник з однойменною назвою. Від замку ХУІ ст залишилась вежа на два яруси і підвал. На території заповідника розташований музей, в якому зберігаються речі побуту трипільської культури.

У селі знаходиться унікальне козацьке кладовище. Там збереглися могили козаків, захоронених у ХVІІ-ХVІІІ століттях. На території села знаходиться також парк скульптур, який щороку поповнюється новими виробами з каменю.

Ще одним цікавим об'єктом заповідника Буші є наскельний монастир та печери. Скельний храм ІІ-ІХ століттям н. е із загадковим

барельєфом є відомою світовою пам'яткою.

До околиць Буші приурочений Гайдамацький яр – урочище, геологічна пам'ятка природи загальнодержавного значення. Це своєрідний геологічний розріз південної частини Вінницької області. На заліснених крутосхилах поширені численні денудаційні форми рельєфу у вигляді пісковикових останців — скелі «Гриб», «Баран», «Висяча», «Гайдамацька» (з печерою) та інші скелі..

Одним з унікальних історико-культурних об'єктів парку є Лядівський Усікновенський скельний чоловічий монастир, розташований на скельній терасі 90-метрової висоти над Дністром.. Це один із найдавніших православних скельних монастирів України. У скельному монастирі є Антонієве джерело. з цілющою водою. Крім цього, тут закладено кілька будівель, дзвіницю та кам'яні ворота в автентичному стилі. Найцікавіша з новобудов – дзвіниця – розташована на вершині скелі. З її вікон відкривається мальовничий краєвид.

Цікавим історико-культурним об'єктом є скельно-печерний оборонний комплекс, який розташований поблизу села Оксанівка Ямпільського району, який є унікальною пам'яткою культової та оборонної архітектури, сформованої ще в середньовічний час. На його стінах та печерах зберігаються петрогліфи та графіті, які є артефактами міжнародної ваги та не мають аналогів у світі [3].

Наступним логічним етапом дослідження РЛП є оцінка рекреаційного потенціалу і рекреаційної ємності території.

Невід'ємною складовою частиною рекреаційного потенціалу є рекреаційна ємність, під якою розуміють показник потенційного рекреаційного навантаження геосистем.

Визначення рекреаційної ємності території проведено за методикою Кравціва В.С., Гриніва Л.С., Копача М.В., Кузика С.П., [5], згідно якої розраховано мінімальну, максимальну і середню чисельність рекреантів в межах різних видів природних комплексів від річково-озерних до горбогірних. (табл.1.)

Таблиця 1

Нормативні показники рекреаційного навантаження на природні комплекси [5]

Природні комплекси	Нормативи рекреаційного навантаження (осіб/км ²)					
	літо			зима		
	мін.	макс.	сер.	мін.	макс.	сер.
Озерні	80	150	115	16	45	30
Річкові	50	80	65	16	24	20
Низовинні	80	120	100	30	50	40
Горбогірні, височинні	100	150	125	40	60	50

Матеріали таблиці вказують на те, що максимальна рекреаційна ємність території характерна для горбогірно-височинних територій.

В межах РЛП "Дністер" більшість території представлено горбогірними природними комплексами для яких характерне мінімальне нормативне рекреаційне навантаження у 100 осіб/км², середнє – 125 осіб/км², максимальне у 150 осіб/км² (у теплий сезон), а відтак і рекреаційна ємність.

Для РЛП "Дністер" рекреаційна ємність визначалась для теплого сезону (183 дні), враховуючи специфіку видів рекреаційних занять (водно-спортивних, пізнавальних, еколого-освітніх, спортивно-оздоровчих) і туристичні особливості (сплави на різних плавзасобах, піші туристичні маршрути, риболовно-спортивні заняття, освітньо-пізнавальні екскурсії, види сакрального туризму) [10].

Рекреаційна ємність території визначена за формулою:

$$V_i = \frac{N_i \times S_i \times C}{A_i} \cdot 2$$

де: V_i – рекреаційна ємність і-ї території, осіб;

N_i – норма рекреаційного навантаження на і-ту територію, осіб/км²;

S_i – площа і-тої рекреаційної території, км²;

C – тривалість рекреаційного періоду, днів;

A_i – середня тривалість перебування туристів і відпочиваючих на і-й території, днів

[5].

Розрахунки рекреаційної ємності території показали, що в межах РЛП "Дністер" мінімальна рекреаційна ємність склала 1219400 осіб, середня – 1524250, максимальна – 1829100 осіб. Дана оцінка враховує усереднені показники навантажень на пересічний квадратний кілометр. Якщо провести розрахунки в межах функціональних зон парку (табл. 2), то рекреаційна ємність буде перерозподілена здебільшого між зонами регульованої і стаціонарної рекреації, з частковим використанням заповідної і господарської зон.

Оскільки під рекреаційними та господарською зонами парку зайнято близько 70% території, то для уточненої оцінки рекреаційної ємності функціональних зон необхідно використати понижуючий коефіцієнт 0,7.

Детальна просторова оцінка рекреаційної ємності потребує врахування понижуючого коефіцієнта крутизни схилів. При крутизні схилів 10-20% – понижуючий коефіцієнт кількості рекреантів становить 0,8; при 20-30% – 0,6; 30-50% – 0,4; понад 50% – 0,2. За середній показник для РЛП нами було прийнято понижуючий коефіцієнт 0,6 який використано для всієї території парку.

При врахуванні тривалості перебування туристів при оцінці рекреаційної ємності враховувалось, що одним з провідних видів рекреації в межах РЛП є короткотривалий кількадечний відпочинок (кемпінговий відпочинок, піші прогулянки, водні види відпочинку тощо).

Таблиця 2

Рекреаційна ємність території РЛП "Дністер" (розраховано авторами)

Показники	РЛП «Дністер»
Площа, га	6700,0
Загальна	
- мінімальна,	1219400
- середня,	1524250
- максимальна;	1829100
Рекреаційна ємність парку (осіб/ теплий сезон) (понижуючий коефіцієнт крутизни схилів 0,6)	
Понижуючий коефіцієнт ємності функціональних зон (0,7)	
Загальна рекреаційна ємність осіб/рік	
- мінімальна,	563363
- середня,	625019
- максимальна;	768222

Реалістичним варіантом оцінювання рекреаційних навантажень території парку є той, який враховує мінімальну рекреаційну ємність території, Нарощування кількості рекреантів парку можливе за умови проведення спеціаль-

них парко-будівельних заходів. Це дало б можливість збільшити потік рекреантів до максимальних розрахункових показників.

Авторами було проведено оцінку 50 кілометрової доступності за основними автошляха-

ми до території РЛП «Дністер» за допомогою онлайн ресурсу <https://della.ua/distance/>. Було обрано саме відстань в 50 км, через годинну доступність території РЛП для автомобільного транспорту з метою забезпечення відпочинку вихідного дня (рис.2). За центр перту було прийнято м. Могилів-Подільський.

Аналіз схеми показав, що в межі зони

доступності потрапляють населені пункти навколишніх громад, частина республіки Молдова. Населені пункти, що знаходяться у зоні доступності, представлені у табл. 3.

Особливістю РЛП «Дністер» є його транспортна доступність і відсутність автошляхів у південному напрямку.

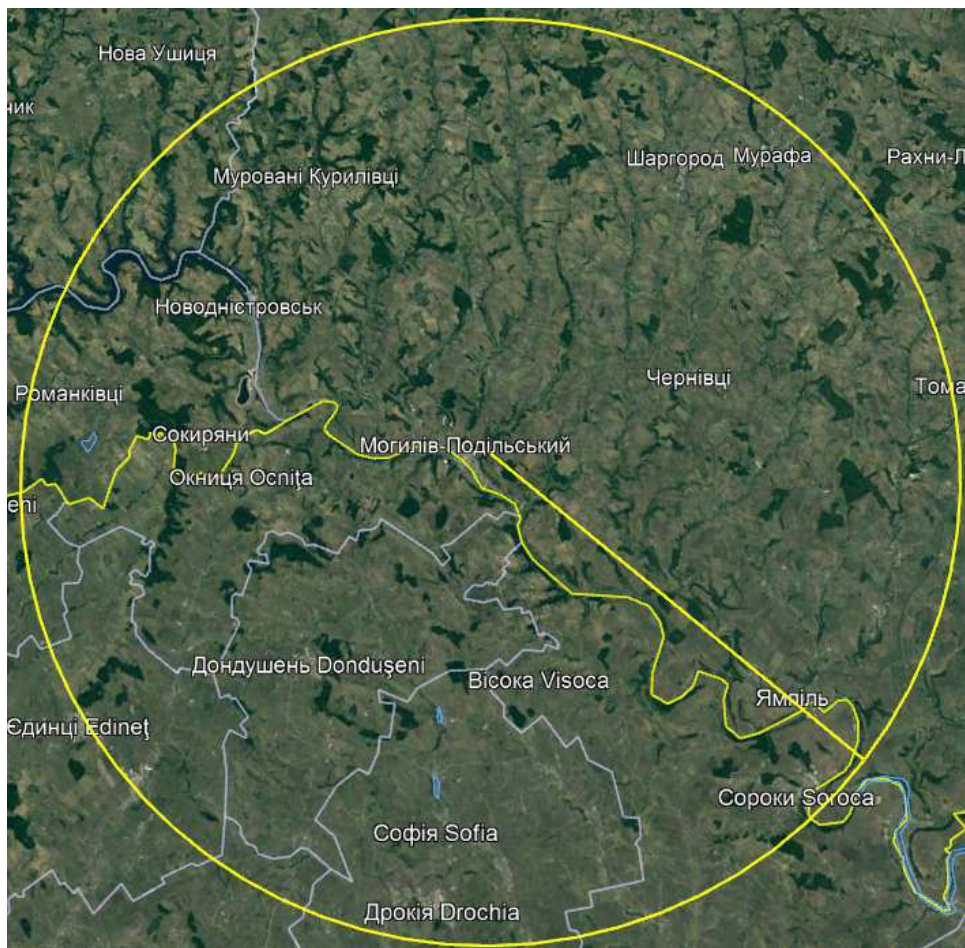

Рис. 2. Основні населені пункти в межах доступності РЛП «Дністер»

Таблиця 3

Основні населені пункти, що потрапляють у межі 50-км зони доступності РЛП «Дністер»

№ з/п	Назва населеного пункту	Кількість населення, тис. осіб	Відстань автошляхами, км
Вінницька область			
1.	Муровані Курилівці	5,8	44
2.	Чернівці	2,6	30
3.	Могилів-Подільський	30,4	0
4.	Ямпіль	10,9	49
Молдова			
5.	Окниця	7,3	32
	Разом	57,0	-

Результати проведених розрахунків показали, що близько 90 тис. населення проживає в радіусі доступності перспективного РЛП, рекреаційна ємність якого наближена до 560 тис. осіб. РЛП «Дністер» є перспективним для

розвитку різноманітних видів рекреації і туризму, його рекреаційна ємність повністю задовольняє потреби місцевого населення у відпочинку.

Аналізуючи просторову структуру регіо-

нальної рекреаційної системи Вінницької області П.Л. Царик регіональні ландшафтні парки розглядав в якості не лише ядер регіональної рекреаційної системи, а й локусів [10]. Ці об'єкти виконують функції середовищезформувальних елементів туристських районів (НПП), рекреаційних зон (РЛП), туристсько-рекреаційних комплексів (парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва), сюжетних центрів маршрутного сценарію (ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки)..

РЛП «Дністер» є одним із ядер південної частини Вінницької області зі значним рекреаційним потенціалом, який міг би мати і міжнародне значення за умови створення належної рекреаційної інфраструктури.

Висновки та перспективи використання результатів дослідження. За особливос-

тями природи РЛП «Дністер» репрезентує типові ландшафти Могилів-Подільського Придністер'я, частково перетворені господарською діяльністю.

РЛП «Дністер» наділений високим потенціалом природних та історико-культурних рекреаційних ресурсів доступних для короткотривалого відпочинку близько 90 тис. місцевого населення, маючи потенційну рекреаційну ємність у 560 тис. осіб.

Регіональний ландшафтний парк «Дністер» є важливим елементом не тільки регіональної рекреаційної системи, а й регіональної екомережі Поділля і приурочений до екоридору загальнонаціонального рангу, який сполучає низку ключових територій НПП і РЛП Середнього Подністер'я.

Література:

1. Воловик В.М., Мудрак О.В., Шкатула Ю.М. Еколого-географічна характеристика перспективного регіонального ландшафтного парку "Середнє Побужжя" в межах регіону Східне Поділля. Зб. наук. пр. Вінн. держ. агр. ун-ту. Вінниця, 2007. Вип. 31. С. 28-40.
2. Географія Вінницької області: проб. навч. посіб. для середньої школи / ред.: Г. І. Денисик, Л. Ф. Жовнір. Вінниця : Гіпаніс, 2004. 306 с.
3. Знайомство з басейном Дністра: Регіональний ландшафтний парк «Дністер» / <https://vodaif.gov.ua/znajomstvo-z-basejnom-dnistra-regionalnyj-landshaftnyj-park-dnister>.
4. Кукурудза С. Регіональні ландшафтні парки як ефективний засіб збереження біотичного різноманіття та культурно-історичної спадщини / Наукові записки ТНПУ. Серія: географія. – Тернопіль: Видавн. відділ ТДПУ, 2004. №2. Частина 1. С. 241-246.
5. Науково-методичні засади реформування рекреаційної сфери. Кравців В.С., Гринів Л.С., Копач М.В., Кузик С.П. Львів: НАН України. ІРД НАН України. 1999. 78 с.
6. Царик Л.П. Географічні засади формування і розвитку регіональних природоохоронних систем: концептуальні підходи, практична реалізація. Монографія. Тернопіль: СМП «Тайп», 2009 320 с.
7. Царик Л.П. Еколого-географічний аналіз і оцінювання території: теорія та практика. Тернопіль: „Навчальна книга–Богдан”, 2006. 256 с.
8. Царик Л.П., Новицька С.Р., Царик П.Л., Кузик І.Р. Регіональний ландшафтний парк «Княжий ліс» в умовах розбудови територіальних громад. SCIENTIFIC COLLECTION «INTERCONF». № 95. Р. 462-472.
9. Царик Л.П., Царик П.Л. Проектований РЛП «Бережанське Опілля» у системі екомережєвих відносин. Наукові записки ТНПУ. Серія географія. Тернопіль: СМП «ТАЙП», 2020, №1. С.147-156.
10. Царик П. Л. Підходи до формування функціонально-планувальної мережі елементів регіональної туристсько-рекреаційної системи Вінницької області. Подільські читання. Епоха природничих досліджень Поділля: історія, теорія, практика [Електронне видання]. Збірник наукових праць за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 9–11 жовтня, 2018 р., К-ПНУ ім. Івана Огієнка, 2018. С. 348-355
11. Шиндер О.І. Перспективи збереження флористичного різноманіття Східноподільських Товтр у Вінницькій області шляхом створення регіонального ландшафтного парку. Моніторинг та охорона біорізноманіття в Україні. Серія: «Conservation Biology in Ukraine». Вип. 16, Т. 3. С.490-494.
12. Яцентюк Ю. В., Воронка В. П., Гришко С. В. Ландшафтні комплекси регіонального ландшафтного парку «Мурафа»/ Людина та довкілля. Проблеми неоекології .Вип.35.2021 = С.93-104.

References:

1. Volovyk V.M., Mudrak O.V., Shkatula Yu.M. Ekologo-geografichna kharakterystyka perspektyvnoho rehionalnoho landshaftnoho parku "Serednie Pobuzhzhia" v mezhakh rehionu Skhidne Podillia. Zb. nauk. pr. Vinn. derzh. agr. un-tu. Vinnytsia, 2007. Vyp. 31. S. 28-40.
2. Neohrafiia Vinnytskoi oblasti: prob. navch. posib. dlia serednoi shkoly / red.: H. I. Denysyk, L. F. Zhovnir. Vinnytsia : Hipanis, 2004. 306 s.
3. Znaiomstvo z baseinom Dnistra: Rehionalnyi landshaftnyi park «Dnister» / <https://vodaif.gov.ua/znajomstvo-z-basejnom-dnistra-regionalnyj-landshaftnyj-park-dnister>.
4. Kukurudza S. Rehionalni landshaftni parky yak efektyvnyi zasib zberezhenia biotychnoho riznomanittia ta kulturno-istorychnoi spadshchyny / Naukovi zapysky TNPU. Serii: neohrafiia. – Ternopil: Vydavn. viddil TDPU, 2004. №2. Chastyna 1. S. 241-246.
5. Naukovo-metodychni zasady reformuvannia rekreatsionoi sfery. Kravtsiv B.C., Hryniv L.S., Kopach M.V., Kuzyk S.P. Lviv: NAN Ukrainy. IRD NAN Ukrainy. 1999. 78 s.
6. Tsaryk L.P. Neohrafichni zasady formuvannia i rozvytku rehionalnykh pryrodookhoronnykh system: kontseptualni pidkhody, praktychna realizatsiia. Monohrafiia. Ternopil: SMP «Taip», 2009 320 s.
7. Tsaryk L.P. Ekologo-geografichniy analiz i otsiniuvannia terytorii: teoriia ta praktyka. Ternopil: „Navchalna knyha–Bohdan”, 2006. 256 s.

8. Tsaryk L.P., Novytska S.R., Tsaryk P.L., Kuzyk I.R. Rehionalnyi landshaftnyi park «Kniazhyi lis» v umovakh rozbudovy terytorialnykh hromad. SCIENTIFIC COLLECTION «INTERCONF». № 95. R. 462-472.
9. Tsaryk L.P., Tsaryk P.L. Proektovanyi RLP «Berezhanske Opillia» u systemi ekomerezhevykh vidnosyn. Naukovi zapysky TNPU. Seriya heohrafiia. Ternopil: SMP «TAIP», 2020, №1. S.147-156.
10. Tsaryk P. L. Pidkhody do formuvannia funktsionalno-planuvalnoi merezhi elementiv rehionalnoi turystsko-rekreatsiinoi systemy Vinnytskoi oblasti. Podilski chytannia. Epokha pryronychykh doslidzhen Podillia: istoriia, teoriia, praktyka [Elektronne vydannia]. Zbirnyk naukovykh prats za materialamy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, m. Kamianets-Podilskiyi, 9–11 zhovtnia, 2018 r., K-PNU im. Ivana Ohiiienka, 2018. S. 348-355
11. Shynder O.I. Perspektyvy zberezhenntia florystychnoho riznomanittia Skhidnopodilskykh Tovtr u Vinnytskii oblasti shliakhom ctvorenntia rehionalnogo landshaftnogo parku. Monitorynh ta okhorona bioriznomanittia v Ukraini. Seriya: «Conservation Biology in Ukraine». Vyp. 16, T. 3. S.490-494.
12. Iatsentiuk Yu. V., Vorovka V. P., Hryshko S. V. Landshaftni kompleksty rehionalnogo landshaftnogo parku «Murafa»/ Liudyna ta dovkillia. Problemy neoeokolohii .Vyp.35.2021 = S.93-104.

Abstract:***Petro TSARYK, Lyubomyr TSARYK.* “DNISTER” REGIONAL LANDSCAPE PARK - IN THE TERRITORIAL RECREATIONAL NETWORK OF PODILIA**

The publication considers the peculiarities of the nature of the regional landscape park "Dnister", the landscapes of which have been influenced by economic activity. According to the tested method, its recreational potential and transport accessibility were assessed. The role of the park in the possible provision of recreational services for 90 thousand people and almost 560 thousand people in total has been established. The important socio-economic role in the regional recreational system of Vinnitsa region, as well as the key role in environmental and ecological networks is recognized. It is noted that RLP is a connecting contact element with the ecological network of the Republic of Moldova.

The intensification of the creation of regional parks is dictated both by objective preconditions (available recreational resources, growing needs of the local population in providing recreational services) and the interest of local authorities in increasing the area of protected areas. In addition, the newly created territories and objects of the NPF correspond to the conceptual principles of forming a regional network of protected areas and the formation of the integrity of the basic elements of the regional ecological network. Therefore, the landscapes of RLP "Dnister" are involved in the formation of a key area of regional importance of the eco-network of Vinnitsa and Podillya in general.

Calculations of the recreational capacity of the territory showed that within the RLP "Dnister" the minimum recreational capacity is 1219400 people, the average - 1524250, the maximum - 18291000 people. This type of assessment takes into account the average load per square kilometer. If calculations are made within the functional zones of the park (Table 2), the recreational capacity will be redistributed mainly between the zones of regulated and stationary recreation, the economic zone with partial use of the protected area.

Since the recreational and economic zones of the park occupy about 70% of the territory, for a more accurate assessment of the recreational capacity of the functional zones need to use a reduction factor of 0.7.

A more detailed spatial assessment of recreational capacity requires consideration of the decreasing slope steepness coefficient. At steepness of slopes of 10-20% - the lowering factor of number of vacationers makes 0,8; at 20-30% - 0.6; 30-50% - 0.4; over 50% - 0.2. As an average for RLP, we took a reduction factor of 0.6, which was used for the entire park.

RLP "Dnister" is endowed with a high potential of natural and historical and cultural recreational resources available for short-term recreation of about 90 thousand locals, with a potential recreational capacity of 560 thousand people.

The Dnister Regional Landscape Park is an important element not only of the regional recreational system, but also of the Podillya regional eco-network and is dedicated to the national-wide eco-corridor, which connects a number of key areas of the Middle Trans Dnister National Park.

Key words: Regional Landscape Park, Dnister, territorial recreational network, Podillya.

Надійшла 15.04.2022р.